T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/196
KARAR NO : 2020/274
KARAR TR : 27/04/2020

ÖZET: Noterlik satış sözleşmesi ile satın alınarak adına tescil ettirilen traktörün, gerçekte (fiilen) varolmamasına rağmen tescilinin yapılarak ruhsat düzenlenmiş olmasından dolayı davalı idarenin hizmet kusurunun bulunduğu ve zararın da trafik tescil kayıtlarına güvenilerek işlem yapılan idarenin kusurundan kaynaklandığından bahisle uğrandığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

# K A R A R

Davacı : M. S.
Vekili : Av. O. K.
Davalılar : 1- Emniyet Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. S. K. C.
2- İçişleri Bakanlığı
Vekili : I. Hukuk Müşaviri Yrd. K. K.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin traktör almak için internetten gördüğü ilan üzerine 10 ... 9670 plakalı traktörü Adana 14. Noterliği'nin 9.3.2016 tarih ve 07802 yevmiye numaralı araç satış sözleşmesi ile satın aldığını, müvekkilinin aracın sahte plaka ile tescil edildiğini 25.4.2016 tarihinde öğrendikten sonra davalı tarafa başvurarak kusuru nedeniyle müvekkilinde oluştuğunu ileri sürdüğü zararın tazminine dair talebinin cevapsız ve sonuçsuz bırakılması üzerine davalıların kusuru sebebiyle uğranıldığı belirtilenzararın idareye başvuru tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

BALIKESİR1. İDARE MAHKEMESİ: E: 2016/1258 sayılı dosyasında davanın kısmen kabulüne kısmen reddine dair 29.12.2017 tarihinde verilen karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması sonrasında İzmir Bölge İdare Mahkemesi 7. İdari Dava Dairesi'nce kararın kaldırılmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Mahkemesine gönderilmesine 28.3.2019 tarihinde karar verilmiştir. Balıkesir 1. İdare Mahkemesi'nin E: 2019/228 sayılı dosyasında verdiği 29.5.2019 gün, K: 2019/741 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir : "Dava dosyasının incelenmesinden; davacının 10 H 9670 plakalı 2014 model New Holland marka traktörü, Adana 14. Noterliğinin 9/3/2016 tarihli 07802 yevmiye numaralı noter satış senedi ile dava dışı Gökhan Uçkun'dan satın aldığı ve kendi adına aynı plaka ile tescil ettirdiği, bu satış karşılığında ise kendi şirketi adına kayıtlı 01 DUP 89 plakalı Mercedes Marka otobüsü takas etmek suretiyle dava dışı Gökhan Uçkun'a devrettiği, otobüse karşılık aldığı traktörün kendisine teslimi gerçekleşmeyince satıcı şahsa ulaşamaması nedeniyle New Holland Traktör Bayiine gidip soruşturduğunda bu motor ve şasi numarasına sahip bir traktörün hiç üretilmediğini öğrendiği, traktörün ilk tescilinin sahte fatura ile gerçekleştirildiğini ise 24.5.2016 tarihli savcılık yazısıdan öğrendiği, davacının trafik tescil kaydına güvenerek bu aracı aldığı, idarenin hizmet kusurundan dolayı zarara uğradığı gerekçesiyle 99.265,00TL araç bedeli ve aracın teslim alınamaması nedeniyle planlanmış işlerin görülmesi için araç kiralanmasından dolayı uğranıldığı ileri sürülen 13.500,00TL ikame araç bedeli olmak üzere, toplam 112.765,00 TL tutarın idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde '…bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür'Geçici 21. maddesinde de 'Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda açılmış bulunan davalara uygulanmaz' denilmek sureti ile 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan zararların tazmini istemi ile açılacak sorumluluk davalarında adli yargı yerlerinin görevli olacağı ayrıca ve açıkça belirtilmiştir.

Somut olayda; davacının zararına sebebiyet veren eylemler, dava dışı kişilerin hileli işlemleri ile idare yanıltılarak ülkeye sokulduktan sonra, trafiğe tescilleri için gerekli işlemlerin hukuka aykırı şekilde gerçekleştirilmesi sebebiyle, idare çalışanlarının kusurundan kaynaklanan ve idari hizmetin kötü işlemesi kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte eylemler ise de; sözkonusu zarardan doğan sorumluluğun 2918 sayılı Kanunu'nun trafik araçlarının tesciline ilişkin hükümlerine aykırı hareket edilmesinden kaynaklandığı, Kanun'un 110. maddesinde de, madde ayrımı yapılmaksızın 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davalarının adli yargı yerinde çözümleneceğinin açıkça belirtildiği; bu düzenlemenin, genel idare esaslarına ilişkin sorumluluk hükümlerini düzenleyen diğer kanunlara nazaran özel nitelikte olduğu ve bu nedenle idare ajanlarının eylemlerinden kaynaklansa dahi davaya konu uyuşmazlıkta öncelikli olarak uygulanması gerektiği açıktır.

Bu durumda; trafik sicilindeki usulsüz kayda güvenilerek yapılan satış muamelesinden kaynaklı zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın, 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davaları kapsamında olduğu anlaşıldığından, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesi uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Nitekim, benzer bir davada, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 5.6.2017 günlü ve E: 2017/1, K: 2017/342 sayılı kararı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine ... [karar verildi.]"

Balıkesir 1. İdare Mahkemesi'nce E: 2019/228 sayılı dosyasında 29.5.2019 günü verilen karar 2.10.2019 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacılar vekili aynı taleple bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 11. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'nce E:2019/748 sayılı dosyasında verdiği 31.12.2019 gün, K: 2019/746 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir : " 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu incelendiğinde; 1. maddesinde, amacının karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu, 2. maddesinde kapsamının, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve uygulama alanının karayolları olduğu, tanımların 3. maddede düzenlendiği, Karayolu tanımının ' Trafik için, kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlardır.' şeklinde yapıldığı, Trafik tanımının ' Yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir.' şeklinde olduğu, kanunun ikinci kısmında; Kuruluşlar, Komisyonlar, Görev ve Yetkilerinin düzenlendiği, 4. maddesinde Karayolu güvenliği konusunda hedefleri tespit etmek, uygulatmak ve koordinasyonu sağlamak amacıylakurullar oluşturulduğunun belirtildiği, görevli kurul ve kuruluşlar başlığı altında5. maddede İçişleri Bakanlığı nın görev ve yetkilerinin belirtildiği ve bunların: araçları, bu Kanuna göre araçlarda bulundurulması gerekli belge ve gereçleri, sürücüleri ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kurallara uyup uymadığını, trafik düzenlemelerinin ve çeşitli tesislerin bu Kanun hükümlerine uygun olup olmadığını denetlemek.... araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek...Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak... Olduğu, Araçların satış, devir ve tescili ile bu işlemlerle ilgili yetki ve sorumluluk başlığı altındaki 20. maddenin, tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esasları düzenlediği, görevli ve yetkili Mahkeme başlığında bulunan 110. maddesinin ' İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. ....' şeklinde olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayımızda; İçişleri Bakanlığı bünyesinde bulunan Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından tutulan araç tescil işleminin kusurlu olarak usulsüz şekilde tutulması nedeniyle davacının uğramış olduğu zararın tazmini istemi ile işbu davanın açıldığı, dava konusu işlemin idari nitelikte olduğu ve zararın hizmet kusurundan kaynaklandığı, Balıkesir 1. İdare Mahkemesi kararında da bu durumun tespit edildiği anlaşılmakla, 2918 sayılı Kanunun amacının Karayollarında can ve mal güvenliği yönünden,trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu, Karayolunun; trafik için, kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlar, Trafiğin; yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketler olarak tanımlandığı, kanunun uygulama alanının Karayolu olduğu, 2918 sayılı Kanun kapsamında bulunan Kuruluşlar, Komisyonlar, Görev ve Yetkileri gibi hususların kanunun amacının gereği olduğu ve 110. maddede düzenlenen ...'bu kanundan doğan sorumluluk'... kapsamında genişletilerek değerlendirilemeyeceği kanaatiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 2/1-b: ' İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.' uyarınca tam yargı davası niteliğinde bulunan işbu davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği, 6100 sayılı HMK 114. maddesinde bulunan dava şartlarından birinin de 'yargı yolunun caiz olması' olduğu anlaşılmakla açılan davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine ... [karar verildi.]"

Söz konusu kararın 5.2.2020 tarihinde kesinleşmesi üzerine davacı vekili tarafından olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için 10.2.2020 tarihli dilekçeyle Mahkememize müracaat edilmiş, başvuru 24.2.2020 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Suat ARSLAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27.4.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Davacı vekilince, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, kesinleşmiş idari ve adli yargı dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Burak Cenk İLHAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava; noterlik satış sözleşmesi ile satın alınarak adına tescil ettirilen 10 H 9670 plakalı traktörün, gerçekte (fiilen) var olmamasına rağmen Havran Trafik Tescil Denetleme Şube Müdürlüğü'nce sahte fatura ve belgelere istinaden ilk tescilinin yapılarak var olmayan bir araca ruhsat düzenlenmiş olmasından dolayı davalı idarenin hizmet kusurunun bulunduğu ve zararın da trafik tescil kayıtlarına güvenilerek işlem yapılan idarenin kusurundan kaynaklandığından bahisle uğrandığı ileri sürülen zararın tazmini istemine ilişkindir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Emniyet Genel Müdürlüğünün, merkez, bölge, il ve ilçe trafik kuruluşları, görev ve yetkileri" başlıklı 5. maddesinin "kuruluş" başlıkla a alt bendinde; "(Değişik: 17/10/1996 - 4199/3

md.) Bu Kanunla, Emniyet Genel Müdürlüğüne verilen görevler, Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak kurulan Trafik Hizmetleri Başkanlığınca yürütülür. Trafik Hizmetleri Başkanlığı, Emniyet Genel Müdür Yardımcısı tarafından yürütülür. Emniyet Genel Müdürlüğünün merkez bölge, il ve ilçe trafik zabıta kuruluşları Trafik Hizmetleri Başkanlığına bağlı olarak çalışır.

Araçlara ve sürücülere ait işlemleri yapmak, plaka ve belgelerini vermek ve bu amaca yönelik hizmetleri yürütmek üzere her ilde ve gerekli görülen ilçelerde tescil şube veya büroları kurulur.

Tescil şube veya bürolarında emniyet hizmetleri sınıfı personelinden ayrı olarak teşkilat ve kadrolarında gösterilen sayıda genel idare ve teknik hizmetler sınıfında personel ile sözleşmeli personel çalıştırılabilir." denilmek sureti ile araçlara ve sürücülere ilişkin işlemleri yapmak, plaka ve belgelerini vermek ve bu amaca yönelik hizmetleri yürütmek üzere her ilde ve gerekli görülen ilçelerde tescil şube veya büroları kurulacağı belirtilmiş;

Aynı maddenin "görev ve yetkiler" alt başlıklı b bendinin 7. fıkrasında "Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek", 8. fıkrasında "(Değişik: 25/6/2010-6001/35 md.) Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, bunlara ilişkin teknik ve hukukî değişiklikleri işlemek, işlettirmek, istatistiksel bilgileri toplamak ve değerlendirmek" görevleri oluşturulacak bu şube ve bürolara bırakılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Araçların satış, devir ve tescili ile bu işlemlerle ilgili yetki ve sorumluluk" başlıklı 20.maddesinde,

"Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır:

a) Araç sahipleri,

1. (Değişik: 13/2/2011-6111/55 md.) Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; bunların hurda durumuna gelmesi hâlinde ise bir ay içinde tescilin silinmesi için ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmak,

2. (Değişik: 2/4/1998 - 4358/3 md.) Tescilin yapılması veya silinmesi için vergi kimlik numarası ile yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeleri sağlamak,

Zorundadırlar.

b) Araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idareleri bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlüdürler.

c) Tescil belgesi, aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır.

d) (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

Satış ve devir işlemi, siciline işlenmek üzere üç işgünü içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu ile vergi dairesine bildirilir. Bu bildirimle birlikte alıcı adına trafik tescil işlemi gerçekleşmiş sayılır. Satış ve devir tarihi itibariyle, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümleri uyarınca eski malikin vergi mükellefiyeti sona erer, yeni malikin vergi mükellefiyeti başlar.

Yapılan satış ve devir işlemi üzerine noterler tarafından yeni malik adına bir ay süreyle geçerli tescile ilişkin geçici belge düzenlenir.

197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan sorumluluk hükümleri saklı kalmak kaydıyla, anılan maddede ve bu bentte yer alan isteme ve bildirmeleri elektronik ortamda yaptırmaya ve bu konuda yükümlülük getirmeye, elektronik bildirmelere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Gelir İdaresi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü yetkili olup, bu kurumlar satış, devir ve tescile ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli elektronik veri akışını sağlarlar. Satış ve devir işlemlerini yapanlar, bu işlemler sırasında edindikleri bilgileri ifşa ettikleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi uyarınca cezalandırılırlar.

Satış ve devir işlemlerinin bildiriminden itibaren bir aylık süre içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu veya Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun gördüğü kamu kurum veya kuruluşları tarafından yeni malik adına tescil belgesi düzenlenerek elden veya posta aracılığıyla teslim edilir. Tescil belgesinin bir ay içerisinde teslim edilememesi halinde yeni malike sorumluluk yüklenemez.

Bu bentte düzenlenen satış ve devir işlemleri her türlü harçtan, bu işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisi ve değerli kâğıt bedellerinden istisnadır. Trafik tescil kuruluşunda yeni malik adına yapılacak tescil nedeniyle düzenlenmesi gereken değerli kâğıtların bedelleri, satış ve devir esnasında noterler tarafından tahsil edilir ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 119 uncu maddesi uyarınca beyan edilerek ödenir. Bu bentte yer alan işlemler sebebiyle noterlere herhangi bir pay veya aidat ödenmez.

1512 sayılı Kanunun 112 nci maddesi uyarınca belirlenen ücret uygulanmaksızın satış ve devre ilişkin her türlü işlem karşılığında toplam 20 Türk Lirası maktu ücret alınır. Söz konusu ücret, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan ücret tutarının o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerleme oranında artırılması suretiyle hesaplanır.

Haciz, müsadere, zapt, buluntu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından satışı yapılan araçların satış tutanağının bir örneği aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşlarına üç işgünü içerisinde gönderilir. Aracı satın alanlar gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili trafik tescil kuruluşundan bir ay içerisinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Alıcıların tescil belgesi almak için süresinde başvurmamaları halinde bu araçları alıcıları adına re'sen kayıt ve tescil ettirmeye Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye İçişleri ve Maliye Bakanlıkları yetkilidir.

e) (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Araç satın alıp, bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine uymayanlar ile (d) bendinin sekizinci paragrafı hükümlerine göre bir ay içerisinde tescil belgesi almayan alıcılara

130 Türk Lirası, (d) bendi hükümlerine uymayan noterlere ise her bir işlem için 1.000 Türk Lirası idari para cezası verilir. Tescil yapılmadan trafiğe çıkarılan araçlar, tescil yapılıncaya kadar trafikten men edilir." denilmek sureti ile ülkeye gümrük kanalı ile giriş yapan araçların ilk tescil işlemlerinin araç sahiplerinin gümrükten geçişi yapılan araçların tescili için gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğü'nün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmaları gerektiği, bu sırada araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idarelerinin bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlü oldukları, tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirlerinin, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisinin, gecikme faizinin, gecikme zammının, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılacağı ve araç satın alıp, bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine uymayanlar ile (d) bendinin sekizinci paragrafı hükümlerine göre bir ay içerisinde tescil belgesi almayan alıcılara 130 Türk Lirası, (d) bendi hükümlerine uymayan noterlere ise her bir işlem için 1.000 Türk Lirası idari para cezası verileceği ve tescil yapılmadan trafiğe çıkarılan araçların tescil yapılıncaya kadar trafikten men edileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun "Belge ve plaka vermeye yetkili kuruluşlar:" başlıklı 22. maddesinde;

"Yönetmelikte gösterilen esaslara göre:

a) Askeri maksatlarla kullanılan Türk Silahlı Kuvvetlerine ait bütün araçlar ile çeşitli anlaşmalara göre askeri amaçla yurdumuzda bulunan kuruluşlara ait araçların tescilleri Türk Silahlı Kuvvetlerince,

b) Raylı sistemle çalışan araçların tescilleri, kullanıldığı yerlere göre ait olduğu kuruluşlarca,

c) İş makinesi türünden araçların tescilleri;

1. Kamu kuruluşlarına ait olanlar ilgili kuruluşlarınca,

2. (Değişik: 17/10/1996 - 4199/10 md.) Özel veya tüzelkişilere ait olanlardan; tarım kesiminde kullanılanlar ziraat odalarınca, tarım kesiminde kullanılanların dışında kalan ve sanayi, bayındırlık ve diğer kesimlerde kullanılanların tescilleri, üyesi oldukları ticaret, sanayi veya ticaret ve sanayi odalarınca,

d) Tarım kesiminde kullanılanlar hariç, İl Trafik Komisyonlarından karar alınmak şartı ile motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilleri belediyelerce,

Yapılır, belge ve plakaları verilir.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan bütün araçların tescilleri, araca ait belgelerin düzenlenmesi, kişiselleştirilmesi, kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta aracılığı ile teslimi işlemleri Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılır. Emniyet Genel Müdürlüğü; ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapmak üzere, elektronik ortamda oluşturduğu bir ay süre ile geçerli tescile ilişkin geçici belgeyi basmak ve araç sahibine vermek üzere kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerini yetkilendirebilir. Yetkilendirilen bu gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri, yapacakları işlemleri aralarında düzenleyecekleri protokol çerçevesinde başka gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine de yaptırabilirler. Araca ait kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta yoluyla teslimi, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen kamu kurum veya kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişilerine de yaptırılabilir. Bu işlemlerin yapılmasına dair usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Tescil belgesinin bir ay içinde teslim edilememesi hâlinde, buna ilişkin olarak araç sahibine sorumluluk yüklenemez.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Genel hükümlerden kaynaklanan sorumlulukları saklı kalmak üzere, ikinci fıkra hükmüne göre yetkilendirilmiş gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine, belirlenen usul ve esaslara aykırı hareket etmeleri halinde tespitin yapıldığı yerin mülki amiri veya bu konu ile ilgili olarak yetkilendireceği trafik tescil birim amiri tarafından on bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Tescile ilişkin geçici belge, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun uygulanmasında resmî belge sayılır" denilmek sureti 1. fıkrada bentler halinde sayılan istisnalar haricinde kalan araçlara ilişkin tescile yönelik işlemlerin Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılacağı, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapacağı düzenlenmiştir.

Davanın açıldığı tarihte yürürlükte bulunan 1.5.2010 gün ve 27568 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan yönetmelikle değişik 18.7.1997 gün ve 23053 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin "Yeni Kayıt" başlıklı 31. maddesinde;

"İlk defa tescili yapılacak araçların tescil işlemi, sahiplerinin Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Adres Kayıt Sisteminde belirtilen yerleşim yerinin bulunduğu yerdeki trafik tescil şube veya bürosunda yapılır. Kamu kurum veya kuruluşlarınca finansal kiralama yoluyla kiralanan ve ilk defa tescili yapılacak araçlar, kiracının bulunduğu yerin trafik tescil kuruluşunda da tescil ettirilebilir.

Araçların ilk tescilleri, araç sahiplerinin, kanuni temsilcilerinin, vekillerinin veya kamu kurum veya kuruluşları ile tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişilerin ibrazı mecburi belgeleri göstererek üzerindeki bilgiler tam, okunaklı, örneğine uygun olarak doldurulmuş, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan 'Araç Trafik Tescil Müracaat ve İşlem Formu' (Ek-1)'nu veya işlemi yapan trafik tescil kuruluşunca elektronik ortamda düzenlenen 'Araç Tescil İşlem Formu' (Ek-43/A, Ek-43/B)'nu trafik tescil şube veya bürolarında yetkili memurun önünde imzalaması suretiyle yapılır.

Trafik tescil kuruluşlarına müracaat sırasında sahiplik belgesi, uygunluk belgesi, zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçesi ile özel tüketim vergisi ödeme belgesinin aslının ibraz edilmesi zorunludur. Ancak, bu belgelere ait bilgilerin trafik tescil kuruluşlarınca, ilgili kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya diğer tüzel kişilerinden elektronik sistemle alınabilmesi halinde, ibraz zorunluluğu aranmaz.

Araç sahibince beyan edilen bilgilerden araca ait olanlar ibraz edilen belgelerle, kişiye ait olanlar ise nüfus hüviyet cüzdanı ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi kayıtlarından karşılaştırılarak yetkili memurca tasdik edilir.

Araca ait ibraz edilen belgelere '..... plakaya tescil yapılmıştır' kaşesi vurulur ve bu belgeler muhafaza

edilmek üzere araç sahibine iade edilir.

Yaşı itibariyle Araç Muayene İstasyonlarının Açılması, İşletilmesi ve Araç Muayenesi Hakkında Yönetmelikte belirtilen ilk muayene süresini geçirmiş araçların muayenesinin yaptırılması zorunludur.

Araç Tescil Belgesi ile Motorlu Araç Trafik Belgesi araç sahibine veya kanuni vekiline veya kamu kurum veya kuruluşları ile tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişiye elden teslim edilir.

Araç Tescil Belgesinin Emniyet Genel Müdürlüğünce elektronik sistemle gönderilen bilgiler esas alınarak Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünce düzenlenmesi halinde, belge gerçek kişiler için araç sahibinin Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Adres Kayıt Sisteminde belirtilen yerleşim yeri adresine, tüzel kişiler için ticaret sicil gazetesi, tüzük veya diğer resmi kayıt belgelerinde belirtilen adreslerine posta aracılığı ile teslim edilir. Yabancılar için ise belgelerin gönderileceği adrese ilişkin hususlar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir ve Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğüne bildirilir.

Araca ve tesciline dair bilgiler Emniyet Genel Müdürlüğünce elektronik ortamda tutulur. Ayrıca, tescile dair müracaat formları (Ek-1, Ek-43/A, Ek-43/B) ve gerekli diğer belgelerin saklanacağı dosya oluşturularak, tescil plaka numarasına göre arşivlenir.

Tescili yapılan araçların tescille birlikte aynı anda trafikten çekilmesi talebinde bulunulması halinde, öncelikle tescil işlemi yapılır, ancak motorlu araç trafik belgesi düzenlenmez ve tescil plakası bastırılmaz. Tescil işlemini takiben 41 inci madde hükümleri doğrultusunda trafikten çekme işlemi yapılır." denilmek sureti ile, ilk kaydı yapılacak araçlara ilişkin usuli prosedür ayrıca düzenlenmiş, bu maddede de tescil işlemlerinin 2918 sayılı Kanun'un 5. maddesi gereğince oluşturulacak trafik tescil şube ve büroları aracılığıyla gerçekleştirileceği bir kez daha ortaya konulmuştur.

Bu açıklamalar ışığında, kanunun ve yönetmeliğin emredici hükümlerine aykırı şekilde işlemler gerçekleştirildiğinden bahisle uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemi ile açılan davada, 2918 sayılı Kanun'un göreve ilişkin düzenlemesinin dikkate alınması ve görevli yargı yerinin bu kapsamda belirlenmesi gerekmektedir.

Nitekim 2918 sayılı Kanun'un 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "…bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür" Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmek sureti ile 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan zararların tazmini istemi ile açılacak sorumluluk davalarında adli yargı yerlerinin görevli olacağı ayrıca ve açıkça belirtilmiştir.

2918 sayılı Kanun'un 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk davalarını kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde, madde ayrımı yapılmaksızın 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davalarının adli yargı yerinde çözümleneceğinin açıkça belirtildiği; bu düzenlemenin, genel idare esaslarına ilişkin sorumluluk hükümlerini düzenleyen diğer kanunlara nazaran özel nitelikte olduğu ve bu nedenle, idare ajanlarının

eylemlerinden kaynaklansa dahi, davaya konu uyuşmazlıkta öncelikli olarak uygulanması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

Belirtilen nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde adli yargı görevli olduğundan Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 31.12.2019 gün ve E: 2019/748, K: 2019/746 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 27.4.2020 gününde Üyelerden Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Hicabi | Şükrü | Mehmet | Suat |
| DURSUN | BOZER | AKSU | ARSLAN |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Aydemir | Nurdane | Ahmet |
| TUNÇ | TOPUZ | ARSLAN |

KARŞI OY

Uyuşmazlık; noterlik satış sözleşmesi ile satın alınarak adına tescil ettirilen traktörün, gerçekte (fiilen) varolmamasına rağmen Trafik Tescil Denetleme Şube Müdürlüğü'nce sahte fatura ve belgelere istinaden ilk tescilinin yapılarak varolmayan bir araca ruhsat düzenlenmiş olmasından dolayı davalı idarenin hizmet kusurunun bulunduğu ve zararın da trafik tescil kayıtlarına güvenilerek işlem yapılan idarenin kusurundan kaynaklandığından bahisle uğrandığı ileri sürülen zararın tazmini istemine ilişkindir.

Adli ve İdari yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları nedeniyle oluşan olumsuz görev uyuşmazlığı üzerine sayın çoğunluk görüşü doğrultusunda "Uyuşmazlığın çözümünün 2918 sayılı yasanın 110. maddesi gereğince adli yargının görev alanında bulunduğu" gerekçesiyle adli yargının görevli olduğuna karar verilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesine 6099 sayılı Kanunla eklenen 1. fikra ile "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır." hükmü getirilmiştir.

Eldeki uyuşmazlık ise anılan yasa hükmü kapsamında kalmamaktadır.

Zira, 2918 sayılı Kanunun 85. maddesinde açıkça belirtildiği üzere yasa motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlar nedeniyle araç işleteninin hukuki sorumluluğunu düzenlemektedir. Oysa ki somut uyuşmazlıkta davacı, Trafik Tescil Denetleme Şube Müdürlüğü'nce sahte fatura ve belgelere istinaden ilk tescilinin yapılarak varolmayan bir araca ruhsat düzenlenmiş olmasından ve zararın da trafik tescil kayıtlarına güvenilerek işlem yapılan idarenin kusurundan kaynaklandığından bahisle uğradığı zararda davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğunu ileri sürmektedir.

Anayasanın 125. maddesinde; idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtildikten sonra, son fikrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmıştır.

İdare kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar İdare Hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru; hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır.

Davalı İçişleri Bakanlığı kamu tüzel kişiliği olup; kural olarak, işlem ve eylemleri idari nitelik taşır. Somut olayda, bu davalının yasa ile kendilerine verilmiş bulunan görevleri gereği gibi yerine getirmedikleri ileri sürülmüştür. Görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteliğindedir. İdare'nin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince İdare'ye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir.

Trafik tescil ve büro amirliği tarafından araç tesciline ilişkin olarak yapılan işlemlerin idari nitelikte olup hiç yapılmaması, geç yapılması ya da gereği gibi yapılıp yapılmadığı hususunun idari yargı yerinin denetimine tabi bulunmasına göre 2577 sayılı İ.Y.U.K 2/1-b maddesinde sayılan dava çeşitlerinden olan eldeki tam yargı davasında uyuşmazlığın çözümünde idari yargı görevlidir.

Bu gerekçelerle uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyoruz. 27.4.2020

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Aydemir | Nurdane | Ahmet |